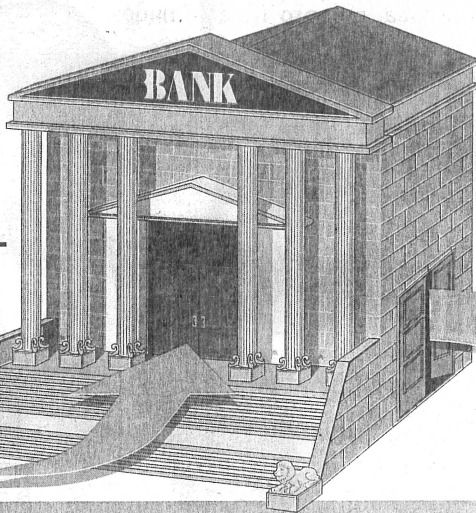

Как се изпомпват парите

Хората внасят спестявания, дребният бизнес - оборотния капитал

Банката кредитира предприятието

Парите отиват в частни фирми, близки до елита

Цените ще скочат, щом паднат нулите

Печелившият ход на Костов: да издърпа местните избори преди деноминацията

доц. георги найденов

Противно на твърдението на правителството, че при деноминацията през юли „просто“ ще се махнат 3 нули и няма да има скок на цените, според общественото мнение търговците неизбежно ще „закръгляват“ цените нагоре. Така че се очаква увеличение от 15-20%.

Обществено мнение грешни. Скокът на цените през юни-юли ще е поне 10 пъти по-голям. Тое е, около 200%. Защо?

Сегашното правителство показва, че най-добре от всички досега умее да упражнява и да се ползва от властта. То отлично знае, че през 2000 г. населението ще понесе ценови шок и той вероятно ще доведе до падане на кабинета.

От началото на реформите в България се установи устойчив 3-годишен ритъм на ценовите шокове. Първият бе в началото на 1991 г.: шесторно увеличение. Вторият през 1994 г.: двойно. Третият през 1997 г.: пак шесторно. Четвъртият се пада в началото на 2000 г.

Винаги ценовият шок е свързан със смяна на властта. Тази връзка не е случайна. У нас тече процес на концентрация на индивидуалните капитали у властващия елит. Това става с изграждане на веригата: частни фирми - държавни фирми - банки - спестявания на населението. Отлично действаща помпа за изсмукване на парите на хората и на капитала на малкия бизнес. Банките акумулират спестяванията и капитала. Държавните предприятия теглят огромни кредити от тях, т.е. всмукват и двете. Частните фирми на властващия елит изсмукват печалбите на държавните предприятия. Става концентрация на капитала. Парите на хората и на дребния бизнес отиват у властващия елит.

Времето за натрупване и всмукване на парите е около две години и половина. В края на третата година възниква въпросът да се легитимира грабежът. Защото парите ги няма в банките. Тогава управляващите организират ценовия шок. Чрез него се

стопяват задълженията на частните фирми към държавните предприятия, на предприятията към банките и на банките към населението и дребния и средния бизнес. И всичко може да започне отначало.

Важен момент в организирането на ценовия шок е смяната на властта. За да понесе населението спокойно легитимацията на грабежа, правителството започва бавно да вдига цените. Контра-елитът обаче

организира „народно недоволство“

и започва политическият театър. Вместо да се вдигне на бунт срещу властта и да иска гарантиране на спестяванията си чрез продажба на предприятията дъжници, чрез връщане на кредитите и т.н., гражданството сваля ту червените, ту сините. А всъщност червеният и синият елит играят заедно една добре ретептирана пиеса. И имат успех.

Изтекоха близо 2 години от последния ценови шок. Не вяр-

вам сегашното правителство да е допуснало нарушаване ритъма на помпата. До една година ни очаква следващата банкова криза. Властващият елит, колкото и да цени Иван Костов, при организирането на новия ценови шок вероятно ще го превърне в изкупителна жертва. Той обаче като умен политик ще се възползва от деноминацията и ще организира един микрошок. Така ще изгълни задълженията си към управляващите и ще бъде не изкупителна жертва, а герой. Защото нищо не му пречи хем да уреди изпреварващо увеличаване на цените, хем да играе „борец срещу спекулата“.

Проблемът е само кога ще са местните избори. Изпреварващият шок трябва да е веднага след тях. Затова те трябва да са преди деноминацията.

Може да ми се възрази - как така **ценови шок при валутен борд?**

МВФ няма да го позволи! Но, първо, шокът не означава провал на борда. Формално проблемът може да се реши чрез проста промяна в курса на лева към марка-

та. А в съдържателен план бордът вече изигра своята положителна роля.

Второ, чиновниците от МВФ много добре знаят, че ценовите шокове са обективна даденост, а не приумица. След като няма пари в банките, какво друго остава?

Може да ми се възрази - да се направи приватизация и спестяванията да се обезпечат с акции. Това е невъзможно, тъй като означава съвсем друг модел на развитие: преход към рационален, предприемачески капитализъм. Но още в началото елитът тласна страната към ирационален, бандински капитализъм, при който печалбите са не от предприемаческа дейност, а от грабеж. Почти цялата законова основа е съобразена с това. В момента е невъзможно да се направи завой. Така че на чиновниците от МВФ им остава само да приемат даденостите.

Те това и правят. Веднага след ценовия шок от 1997 г. МВФ със задоволство обяви, че е настъпила финансовата стабилност. Явно така нарича легитимацията на грабежа.

РЕПРО